

N:o 51.

Ank. till Riksd. kansli den 28 april 1896, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen, angående upplåtelse till skjutfält af en del af kronoparken Götaström i Tofteryds socken, Östbo härad och Jönköpings län.

(1:a U. A. och I. A.)

Uti en den 14 sistlidne februari till Riksdagen aflåten proposition (n:o 35) har Kongl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att, jemte medgifvande att den del af kronoparken Götaström i Tofteryds socken, Östbo härad och Jönköpings län, som är belägen öster om Lagaån, i areal innehållande 364,77 hektar, måtte få den 14 mars 1897 till landtförsvaret upplåtas för att till skjutfält användas, dock med rätt för domänstyrelsen att för skogsväsendets räkning förfoga öfver ej mindre hela vattenkraften vid Götaström samt de byggnader, som i följd af skjutfältets anordnande borde bortskaffas, än äfven den ståndsskog å det till upplåtelse afsedda området, hvilken måste borttagas, till inköp af mark för skjutfältet och iordningsställande af detsamma anvisa 60,000 kronor att utgå på extra stat för år 1897.

Vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t har departementschefen, såsom af åberopade statsrådsprotokollet inhemtas, efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet, meddelat, hurusom i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 14 januari innevarande år generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet — under erinran derom, att Andra Göta artilleriregementes kasernetablissemment i Jönköping sanno-

likt blifve färdigt på hösten 1897 och att han därför ansett sig böra redan nu underställa Kongl. Maj:ts pröfning frågan om, hvarest regimentet, sedan det förlagts till nämnda stad, lämpligast skulle utföra sina skjutöfningar — anført följande.

En plats, som för detta ändamål satts i fråga, vore det i närheten af Herrljunga station på vestra stambanan belägna Remmene skjutfält, som enligt uppgjortt kontrakt finge begagnas af Första Göta artilleriregemente under 12 dagar årligen till den 1 maj 1902 mot en årlig afgift af 3,363 kronor. Skulle emellertid förutom Första Göta äfven Andra Göta artilleriregemente utföra sina skjutöfningar på Remmene, så kunde den kontraherade tiden af 12 dagar årligen möjligen visa sig något så när tillräcklig under innevarande och nästkommande år, då hvartdera af dessa regementen, på grund deraf att det ena under »regementsöfningarna med hela styrkan» (repetitionsöfningarna) disponerade det andras hästar, exercerade med alla sina batterier samtidigt, och då sålunda under sagda öfningar icke komme att inträffa mer än två skjutperioder på Remmene. Då Andra Göta artilleriregemente flyttat till Jönköping, måste deremot båda regementena exercera i två omgångar, och till följd deraf blifve det, särskildt de år, då ettdera af regementena deltog i större fälttjänstöfningar, nödvändigt att under repetitionsöfningarna hafva mer än två skjutperioder på Remmene, hvilket åter skulle nödvändiggöra en utsträckning af den nu kontraherade tiden. Den ökning af arrendesumman, som en dylik utsträckning af tiden för skjutfältets begagnande skulle medföra, kunde icke bestämdt angifvas, men komme sannolikt att uppgå till ett eller annat tusental kronor. På grund af det stora afståndet från Jönköping till Remmene — omkring 10 nymil, till större delen mycket backig väg — måste för batteriernas dittransporterande under repetitionsöfningarna jernväg begagnas, hvilket föranledde en årlig utgift af omkring 4,500 kronor.

Kunde därför en lämplig skjutplats erhållas på så kort afstånd från Jönköping, att batterierna utan att begagna jernväg vore i stånd att uppnå densamma genom en dags marsch, så vunnes derigenom med all sannolikhet en årlig besparing af 6,000 à 7,000 kronor, eller nära nog räntan på den summa, som erfordrades för att i Smålands skogs-trakter inköpa ett område, tillräckligt stort för att till artilleriskjutfält användas.

Med anledning häraf hade generalfälttygmästaren låtit undersöka trakten öster om Lagaån mellan Götafors och Skillingaryds stationer på Nässjö—Halmstads jernväg och, sedan densamma befunnits vara till

skjutfält lämplig, infordrat uppgift å det pris, till hvilket vederbörande jordegare kunde befinnas villige att till staten afstå erforderligt jordområde. Det föreslagna skjutfältet omfattade, förutom den del af Götaströms kronopark, som vore belägen öster om Lagaån, Bohult $\frac{789}{1200}$ mantal rusthåll, Boglös 1 mantal kronoskatte, Hessehult (Hesshult) $\frac{3}{3}$ mantal kronoskatte samt omkring 155 har skogsmark, tillhörande åboar i Skillingaryd och Foglabäck; utgörande hela området omkring 1,420 har, hvaraf kronopark 365 har. Hos domänstyrelsen hade generalfälttygmästaren framställt förfrågan, huruvida styrelsen hade något att erinra mot att den öster om Lagaån belägna delen af Götaströms kronopark den 14 mars 1897 öfverlemnades till artilleriet för att till skjutfält användas, hvarjemte han omnämnt, att, under förutsättning att ett skjutfält komme till stånd öster om Lagaån mellan Skillingaryd och Götafors, möjlighet förefunnes, att en eller annan projektil, som ej kreverat vid första nedslaget, kunde slå ned i närheten af byggnaderna vid Götaströms bruk. Af domänstyrelsens svar härå framginge, att icke något hinder, grundadt på med enskild person gjordt aftal, funnes för det ifrågavarande områdets öfverlemnande till artilleriet den 14 mars 1897, men att, enligt styrelsens åsigt, derest det ifrågasatta skjutfältet komme till stånd, ej mindre det beräknade markvärdet, 10,680 kronor, samt skogens värde 2,100 kronor, utan äfven byggnadernas nuvarande värde, 9,900 kronor, eller tillsammans 22,680 kronor, oberäknadt värdet å vattenkraften vid Götaström, borde tillgodoföras anslaget till inköp af mark för skogsväsendets räkning.

Egarne till Bohult och Boglös samt $\frac{3}{3}$ mantal Lilla Hessehult äfvensom samtliga egare till för skjutfältet erforderliga skogsskiften tillhörande Foglabäck och Skillingaryd, med undantag af en enda, hade hembjudit sina respektive områden till staten för ett sammanlagdt belopp af 135,800 kronor. Det återstående för skjutfältet erforderliga området, omkring 30 har till Skillingaryd hörande skogsmark, med hvars egare, såsom ofvan antydts, öfverenskommelse ej ännu kunnat träffas, kunde icke antagas komma att betinga mer än 4,200 kronor. Det för inköpet erforderliga beloppet, tillhoppa 140,000 kronor, för en areal af omkring 1,050 har, hvarå funnes växande skog till ett uppskattadt värde af omkring 34,000 kronor, kunde visserligen förefalla högt i jemförelse med hvad domänstyrelsen betalade vid inköp af mark för skogsväsendets räkning, men vore deremot per hektar räknadt icke obetydligt lägre, än hvad som betalats för de delar af Marma skjutfält, hvilka inköpts från enskilda, och priset kunde öfver hufvud taget anses vara ganska

förmånligt, då det vore fråga om att af mer än 20 olika jordegare förvärfa ett större område, som lämpade sig till skjutfält.

Såsom redan vore nämndt, omfattade det ifrågasatta skjutfältet en areal af omkring 1,420 har. Längden utgjorde omkring 6,500 meter, hvilket i betraktande af de stora höjderna i norr — det håll mot hvilket skjutning vore afsedd att företagas — vore fullt tillräckligt; bredden vexlade mellan 1,500 och 3,000 meter. Denna ganska betydande bredd och terrängens beskaffenhet, der målen i allmänhet vore afsedda att uppställas, eller ungefär i höjd med Götaström, gjorde det ifrågasatta fältet synnerligen lämpligt äfven för infanteriets fältskjutningar i större förband och för kombinerade artilleri- och infanteriskjutningar. Med anledning af infanteriets förseende med finkalibriga gevär hade stor vikt måst fästas vid detta vapenslags fältskjutningar, på samma gång som det, till följd af de nya vapnens väsentligt ökade skottvidder, blifvit förenadt med allt större svårigheter och kostnader att finna för dessa viktiga öfningars utförande lämplig terräng. Den nya infanteribeväpnings framstående ballistiska egenskaper hade äfven skänkt en ökad betydelse åt gemensamma skjutöfningar för infanteri och artilleri, hvilka båda vapen för att i farans stund kunna väl samarbeta redan i fredstid borde göras väl förtrogna med hvarandras eldverkan. I Tyskland hade under de senaste åren med mycket stora penningeuppoffringar inrättats ett antal öfningsplatser med en bredd vexlande mellan 2,5 och 7 km. samt en längd från 6,2 till 9,5 km., hvilka voro afsedda för nyssnämnda ändamål äfvensom för fältmessig exercis i stora förband. Det ifrågasatta skjutfältet vid Skillingaryd vore beläget alldeles invid Jönköpings régementes mötesplats, och afståndet från detsamma per jernväg utgjorde till lifgrenadierregementenas, Kalmar regementes, Smålands grenadiercorps', Kronobergs regementes samt Hallands bataljons mötesplatser respektive 169 (deraf statsbana 114), 136, 74, 129 (deraf statsbana 76) och 138 km., kommande dock afståndet till Kronobergs hed att ansevärt förkortas, om den projekterade jernvägen Borås—Vernamo—Alfvestad komme till stånd.

Såsom i det föregående vore nämndt, ansåge domänstyrelsen att, om det ifrågasatta skjutfältet vid Skillingaryd komme till stånd, tillsammans 22,689 kronor, oberäknadt värdet å vattenkraften vid Götaström, borde tillgodoföras anslaget till inköp af mark för skogsväsendets räkning. Då emellertid Riksdagen, när den vid föregående tillfällen medgifvit, att större eller mindre delar af statens domäner finge till skjut- eller exercisfält användas, icke ansett någon särskild penninge-

ersättning därför böra anvisas, borde icke heller i nu föreliggande fall någon dylik behöfva ifrågasättas, hvaremot vattenkraften vid Götaström, hvilken i alla händelser syntes kunna genom elektrisk öfverföring tillgodogöras, fortfarande borde af domänstyrelsen disponeras. Vidare behöfde de byggnader vid Götaström, hvilka vore belägna öster om Lagaån, icke för skjutfältet tagas i anspråk, hvarför desamma, ifall de till följd af det nära granskapet till skottlinierna icke kunde å sin nuvarande plats vara till någon nytta för domänstyrelsen, borde få af berörda styrelse försäljas. Till inköp af de delar af det föreslagna skjutfältet, som för närvarande befunne sig i enskilda personers ego, erfordrades ett belopp af 140,000 kronor. Skogen på dessa områden vore uppskattad till omkring 34,000 kronor, men som den värdefullaste delen deraf befunne sig på den till kulfång afsedda marken, syntes det ej vara skäl att med ens realisera densamma, och något synnerligen afsevärdt bidrag till fältets iordningsställande kunde därför ej genom skogsafverkning påräknas, utan behöfde härtill anvisas ett belopp af 20,000 kronor, hvadan skjutfältets förvärfvande och ordnande skulle från statsverket kräfva ett kapitalutlägg af tillsammans 160,000 kronor. Till en del torde artilleriets besparingar härtill kunna lemna tillgång.

På grund af hvad sålunda anförts hemstälde generalfälttygmästaren, att Kongl. Maj:t täcktes till innevarande års Riksdag afgifva proposition, att den del af Götaströms kronopark i Tofteryds socken, Östbo härad af Jönköpings län, som är belägen öster om Lagaån, omfattande en areal af 21,40 har inegor, 319,77 har skogsproduktiv mark och 23,60 har mossar och kärr, måtte få den 14 mars 1897 till arméförvaltningens artilleridepartement öfverlemnas för att till skjutfält användas, dock med rätt för domänstyrelsen ej mindre att för framtiden disponera öfver hela den vid Götaström befintliga vattenkraften, än äfven att, för den händelse byggnaderna vid Götaström behöfde undanskaffas, desamma försälja och disponera medlen för uppförande på annat ställe af nya erforderliga byggnader, samt att Kongl. Maj:t, under förutsättning af Riksdagens bifall till ifrågavarande öfverlåtelse, till inköp af följande i det föreslagna skjutfältet ingående egendomar och egendomsdelar i Tofteryds socken, Östbo härad af Jönköpings län, nemligen Bohult $\frac{789}{1200}$ mantal rusthåll, Boglös 1 mantal kronoskatte, Hesslehult $\frac{3}{2}$ mantal kronoskatte samt omkring 140 har skogsmark, tillhörig åboar i Foglabäck och Skillingaryd, äfvensom till skjutfältets iordningsställande behagade anvisa ett belopp af 160,000 kronor, deraf 90,000 kronor från artilleriets besparingar.

Vid generalfältygmästarens berörda skrifvelse funnes fogade *dels* en kartekopia öfver de delar af kronoparken Götaström, som ifrågasattes skola till skjutfältet upplåtas, *dels* 15 särskilda köpeafhandlingar, hvarigenom åboar i Bohult, Boglös, Hesslehult eller Hesshult, Skillingaryd och Foglabäck mot viss köpeskillning och andra angifna vilkor, deribland att kronan egde antaga eller förkasta köpet senast den 1 oktober 1896, till kronan försålt sina hemman eller delar deraf att tillträdas den 14 mars 1897, och *dels* handlingar angående värdering af skogen å hemmanen Bohult, Boglös och Hesslehult, utvisande att denna skog skulle ega ett värde af öfver 34,000 kronor.

Derjemte fans äfven bifogad styrkt afskrift af en från domänstyrelsen till generalfältygmästaren den 5 sistlidne december aflåten skrifvelse, utvisande bland annat: *att* kronoparken Götaström blifvit i enlighet med kongl. bref den 14 juli 1893 inköpt för 51,530 kronor; *att* utaf den skogsmark af kronoparken, som ifrågasattes skola till skjutfält användas, hälften vore skoglös och återstoden beväxt med ung skog; *att* inegorna vore utarrenderade till den 14 mars 1897 och att från enskild persons sida efter nyssnämnda dag ej mötte något hinder för områdenas upplåtande till skjutfält; *att* byggnaderna vid Götaströms bruk utgjordes af en manbyggnad, två flygelbyggnader, två arbetarbostäder med uthus, två ladugårdar, ett redskapshus, en hammarsmedja, en vattensåg, en jernbod och en poststuga med ladugård, samtliga med ett brandförsäkringsvärde af omkring 24,000 kronor; *att* byggnadernas värde för närvarande dock ej kunde sättas högre än till 9,900 kronor; samt *att* å det område, som skulle upplåtas, vore belägna två af böningshusen med uthus, numera bebodda af fattighjon under Götaström.

I anledning af generalfältygmästarens berörda framställning hade domänstyrelsen afgifvit infordradt utlåtande och dervid anført, bland annat:

att det område af Götaströms kronopark, som för det ifrågasatta skjutfältet skulle tagas i anspråk, vore beläget öster om Lagaån och omfattade en sammanlagd areal af ..... 364,77 har, deraf inegor ..... 21,40 » skogsproduktiv mark ..... 319,77 » samt mossar och kärr ..... 23,60 » med ett uppskattadt värde för marken af 10,680 kronor och för befinnlig ståndskog af 2,100 kronor eller tillsammans 12,780 kronor, hvarjemte byggnader dels vid Götaströms bruk, hvilka måste bortskaffas, dels å sjelfva området beräknats ega ett värde af 9,900 kronor, så att i allt 22,680 kronor, förutom värdet å vattenkraften vid Götaström,

borde tillgodoföras anslaget till inköp af mark för skogsväsendets räkning, från hvilket anslag medel, jemlikt kongl. bref den 14 juli 1893, anvisats till inköp af sagda kronopark;

att visserligen områden af förutvarande äldre kronoparker öfverlemnats för militära ändamål utan någon godtgörelse till skogsväsendet, ehuru genom afverkning af ståndskog dervid jemväl vunnits ganska betydliga summor, som kunnat disponeras för markens planering m. m., men att domänstyrelsen, detta oaktadt, ansåge sig böra för sin del framhålla att, der kronopark bildats genom inköp af mark för medel af därför anvisadt anslag, det syntes som, då vissa områden af en sådan kronopark befunnos lämpliga för militära ändamål, för dessa områdens förvärfvande utgifna medel borde återföras till anslaget för skogsmarksinköp, i hvilket fall och under förutsättning, att domänstyrelsen finge, på sätt generalfältygmästaren hemställt, disponera öfver vattenkraften och byggnaderna vid Götaström, skulle för skjutfältets i fråga anordnande erfordras ett särskildt anslag af 12,780 kronor, motsvarande för mark och ståndskog utgifna medel; men

att, för den händelse Kongl. Maj:t emellertid skulle gilla generalfältygmästarens åsigt, att de föreslagna områdena af kronoparken Götaström skulle från skogsväsendet utan ersättning öfverlemnas till arméförvaltningens artilleridepartement, domänstyrelsen hemstälde, att för skogsväsendets räkning måtte, förutom byggnaderna och vattenkraften vid Götaström, förbehållas inflytande medel för ståndskogen å de områden, som för skjutfältet toges i anspråk af sagda kronopark, och att i sådant syfte viss tid måtte bestämmas för ståndskogens bortskaffande.

Generalfältygmästaren hade sedermera ingifvit kopia af en öfver det föreslagna skjutfältet i dess helhet upprättad karta äfvensom en dertill hörande beskrifning; och utvisade denna beskrifning, att skjutfältet skulle erhålla en areal af tillhoppa omkring 1,468 hektar eller 2,975 tunnland, deraf 270,94 hektar eller 548 tunnland 27 kappland inrösningsjord. Då, såsom förut vore nämndt, den till upplåtelse afsedda delen af kronoparken Götaström omfattade en areal af sammanlagdt 364,77 hektar, utgjorde således den mark, som skulle från enskilde inköpas, i rundt tal 1,100 hektar eller således omkring 50 hektar mera än generalfältygmästaren i sin skrifvelse, innan kartan ännu blifvit uppgjord, antagit.

Generalfältygmästarens ifrågavarande framställning ansåge sig departementschefen böra på det kraftigaste understödja. För ett artilleriregementes behöriga utbildning vore, som bekant, af den största vigt

att ega tillgång till en lämplig plats för bedrifvande af de för regementet oundgängliga skjutöfningarna. Hvad Andra Göta artilleriregemente anginge, ifrågasattes uti Kongl. Maj:ts proposition till 1894 års Riksdag angående anslag till nya kasernetablissemment m. m., att till skjutfält för regementet skulle inköpas ett område beläget omkring 30 kilometer söder om Jönköping i Byarums socken, hufvudsakligen å hemmanet Jorarps egor, och äskades för sådant ändamål af Riksdagen ett anslag af 60,000 kronor. Riksdagen hade dock ansett sig icke böra bifalla hvad Kongl. Maj:t i berörda afseende föreslagit och uttalade dervid såsom sin åsigt, att såsom skjutfält för regementet kunde, åtminstone för den närmaste framtiden, användas det vid Herrljunga belägna, af Första Göta artilleriregemente begagnade Remmene skjutfält. Denna utväg skulle dock, såsom generalfälttygmästaren visat, komma att, sedan Andra Göta artilleriregemente hunnit blifva fullt uppsatt och förlagts till Jönköping, medföra så afsevärda kostnader och olägenheter, att den, om möjligt, icke borde anlitas. Långt bättre skulle det otvifvelaktigt för regementets utbildning vara att i närheten af regementets förläggningssort anordna ett för regementets skjutöfningar lämpligt område. Ett sådant vore det af generalfälttygmästaren nu föreslagna, hvilket erbjöde många och beaktansvärda fördelar. Skjutfältet i fråga vore så beläget (omkring 45 kilometer från Jönköping), att regementet kunde på kort tid dit förflyttas utan att begagna jernvägsförbindelse. Det vore af en betydlig vidd, så till längd som bredd, och det medgäfvde, till följd deraf att Jönköpings regementes mötesplats vore belägen i fältets omedelbara närhet, tillfälle till synnerligen ganneliga samöfningar mellan artilleri- och infanterivapnen. Såsom en mycket vigtig faktor borde jemväl nämnas det tillfälle fältet lemnade för Jönköpings såväl som för vissa andra infanteriregementen att der bedrifva fältskjutningar i större skala, öfningar, som framdeles otvifvelaktigt behöfde allt mer och mer anlitas vid infanteritruppernas utbildning. Vid jemförelse med det belopp, som Kongl. Maj:t för ifrågavarande ändamål äskat af 1894 års Riksdag, kunde kostnaden för fältets inköp och ordnande synas väl hög. Men härvid vore att märka, dels att det nu ifrågasatta fältet vore två till tre gånger så stort som det då föreslagna, och dels att kostnaden för detta stälde sig särskildt låg till följd deraf, att domänstyrelsen förklarar sig villig inköpa en del af den till kulfång afsedda marken för att användas till kronopark. Dessutom kunde det då föreslagna fältet visserligen användas äfven för infanteriets skjutöfningar, men vore dertill på grund af sin ringa bredd ej så lämpligt som det nu ifrågavarande, hvartill komme, att jordmänen och belägenheten af det

nu ifrågasatta skjutfältet vore vida förmånligare än Jorarpsfältets. Huruvida sistnämnda fält numera skulle kunna förvärfvas för samma pris som år 1894, vore för öfrigt ovisst; och då i allt fall det nu ifrågasatta fältet ur utbildningssynpunkt vore ojemförligt mycket bättre än Jorarpsfältet, borde all tanke på detta senare fält öfvergifvas. Jemfördes åter priset för fältet vid Skillingaryd med hvad som fordrats för åtskilliga andra områden i vårt land, som förut ifrågasatts att till skjutfält användas, måste det otvifvelaktigt anses vara för statsverket ganska fördelaktigt.

På sätt ofvan blifvit nämnt, skulle för det ifrågasatta skjutfältet dels från enskilda personer inköpas vissa hemman och delar af hemman för omkring 140,000 kronor och dels upplåtas vissa angifna områden af kronoparken Götaström, hvarförutom skulle för skjutfältets ordnande erfordras omkring 20,000 kronor. Under förutsättning att de delar af kronoparken Götaström, som i skjutfältet skulle ingå, till landtförsvaret upplåtes utan särskild ersättning, skulle alltså för fältets inköp och ordnande erfordras omkring 160,000 kronor. Härtill syntes tillgång böra på det sätt beredas, att af befintliga besparingar under fjärde hufvudtiteln anvisades 100,000 kronor samt att återstående beloppet, 60,000 kronor, af Riksdagen begärdes på extra stat för år 1897.

Enligt hvad förut blifvit antydt, hade domänstyrelsen ansett, att för de delar af kronoparken, som vore för skjutfältet erforderliga, särskild godtgörelse borde beredas anslaget till inköp af mark för skogsväsendets räkning. Det syntes dock departementschefen som borde, lika litet i detta som i andra likartade fall, ersättning lemnas för kronomark, som för landtförsvarets behof erfordrades. Deremot borde, såsom domänstyrelsen hemställt, för skogsväsendets räkning förbehållas dels hela vattenkraften vid Götaström och samtliga byggnaderna derstädes, dels ock de medel, som inflöte för den å det till upplåtelse ifrågasatta området växande ståndskogen, i den mån densamma måste borttagas. Att, såsom domänstyrelsen ifrågasatt, bestämma viss tid för skogens borttagande, vore icke lämpligt, då det vore möjligt, ehuru utredning derom för närvarande icke föreläge, att åtminstone någon del af skogen måste bibehållas såsom kulfång. Men i den mån skogen utan olägenhet kunde borttagas, borde densamma tillfalla skogsväsendet.

Emot Kongl. Maj:ts framställning, så vidt densamma afser att en del af kronoparken Götaström må till landtförsvaret upplåtas för att till skjutfält användas, har utskottet icke haft något att erinra. Deremot föreställer sig utskottet, att kostnaderna för anskaffande af ifråga-

varande skjutfält skulle genom ytterligare förhandlingar med de enskilda jordegarna kunna icke oväsentligen nedbringas, enär de pris, de fordrat för sin mark, synas i jämförelse med det värde domänstyrelsen åsatt ofvanberörda del af kronoparken Götaström allt för höga. Härtill kommer, att medel för kostnadernas bestridande utan olägenhet torde kunna vinnas genom försäljning af åtminstone en del af skogen å den mark, som från de enskilde jordegarna skulle inköpas.

Äfven om härigenom kostnaderna för ifrågavarande skjutfält icke skulle kunna nedbringas till 100,000 kronor, utan komma att öfverstiga denna summa, har utskottet trots, att jemväl det öfverskjutande beloppet skulle utan svårighet kunna anvisas af fjerde hufvudtitelns besparingar, och att således något extra anslag för ändamålet icke må vara behöfligt.

Utskottet hemställer därför:

a) att Riksdagen må medgifva, att den del af kronoparken Götaström i Tofteryds socken, Östbo härad och Jönköpings län, som är belägen öster om Lagaån, i areal innehållande 364,77 hektar, må få den 14 mars 1897 till landtförsvaret upplåtas för att till skjutfält användas, dock med rätt för domänstyrelsen att för skogsväsendets räkning förfoga öfver ej mindre hela vattenkraften vid Götaström samt de byggnader, som i följd af skjutfältets anordnande böra bortskaffas, än äfven den ståndskog å det till upplåtelse afsedda området, hvilken måste borttagas; samt

b) att Kongl. Maj:ts förevarande framställning, så vidt densamma afser anvisande af extra anslag till inköp af mark för skjutfältet och iordningställande af detsamma, icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 28 april 1896.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.
